

Dobrý den . Všechny vás moc zdravím ! :-)))

Vzhledem k tomu, že se asi ještě dlouho neuvidíme , potřebujeme nastavit nějaká orientační pravidla Podle kterých se budeme řídit a budu moc ráda, když budeme spolupracovat. Jste fajn třída, učí se mě u Vás dobře, takže myslím, že to bude v pohodě.

Budu vám posílat prezentace. U nich vždycky napíšu pokyny, co máte dělat, co po vás chci apod. Není to Vždycky jednoduché, ale budu se snažit. Pozorně si to přečtete, abyste si třeba nepřidělávali práci navíc Nebo naopak něco nezapomněli.

Tento týden : zapsat zápis do sešitu, nic víc, je toho dost

Prezentace je sice dlouhá, ale máte v ní hodně obrázků. Prohlédněte si je, je to lepší pro pochopení učiva. Samozřejmě nebudete opisovat 100% úplně všechno, někde jsou jen popisky (ty nepsat), na některých Stránkách opíšete jen to barevné – proto si stánku nejdřív předem prohlédněte, abyste věděli, kde to je. Například je to na následující straně.

Po návratu do školy budu kontrolovat, zda máte všechny zápisy v sešitě. Za každý pěkný vedený zápis Bude malá jednička. Je to pro vás náročné, takže chci ocenit aspoň takto vaši snahu.

Opatrujte se, mějte se hezky, myslím na vás. Kdybyste něco potřebovali, můžete psát na mail

andreaquaresovazsblat@gmail.com

Založila jsem ho nově kvůli situaci, snad bude fungovat :-))

GOTICKÁ KULTURA A VZDĚLANOST

- 13. - poč. 16. stol.
- sloh vyšel z Francie a postupně se rozšířil do Evropy
- název gotika pochází z Itálie a měl původně hanlivý význam, neboť byl zprvu chápán jako odklon od ušlechtilé antické tradice = gotický , tedy gótský , severský, hrubý, tedy barbarský

Z této strany - piš jen to barevné

Stranu 3, 4 neopisuj

Stránky , kde jsou názvy staveb, zejména církevní – zapiš a zařaď si to mezi církevní stavby, není nutné opisovat zajímavosti

Stánky - malířství – opiš jen jména Mistrů

Architektura - můžeš si nakreslit schématický obrázek lomeného oblouku, okna, klenbu

Dopiš ke znakům toto:

- stavební materiál – kámen nebo vysoké cihly

Stavitelé: Petr Parléř, Matyáš z Arassu

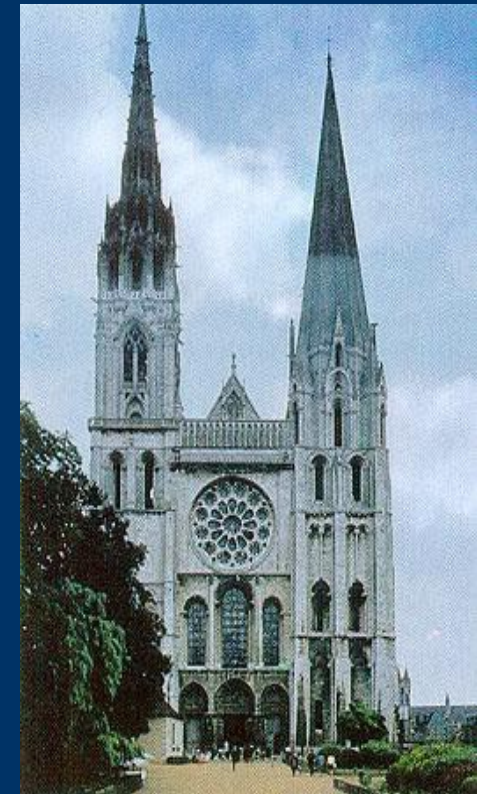
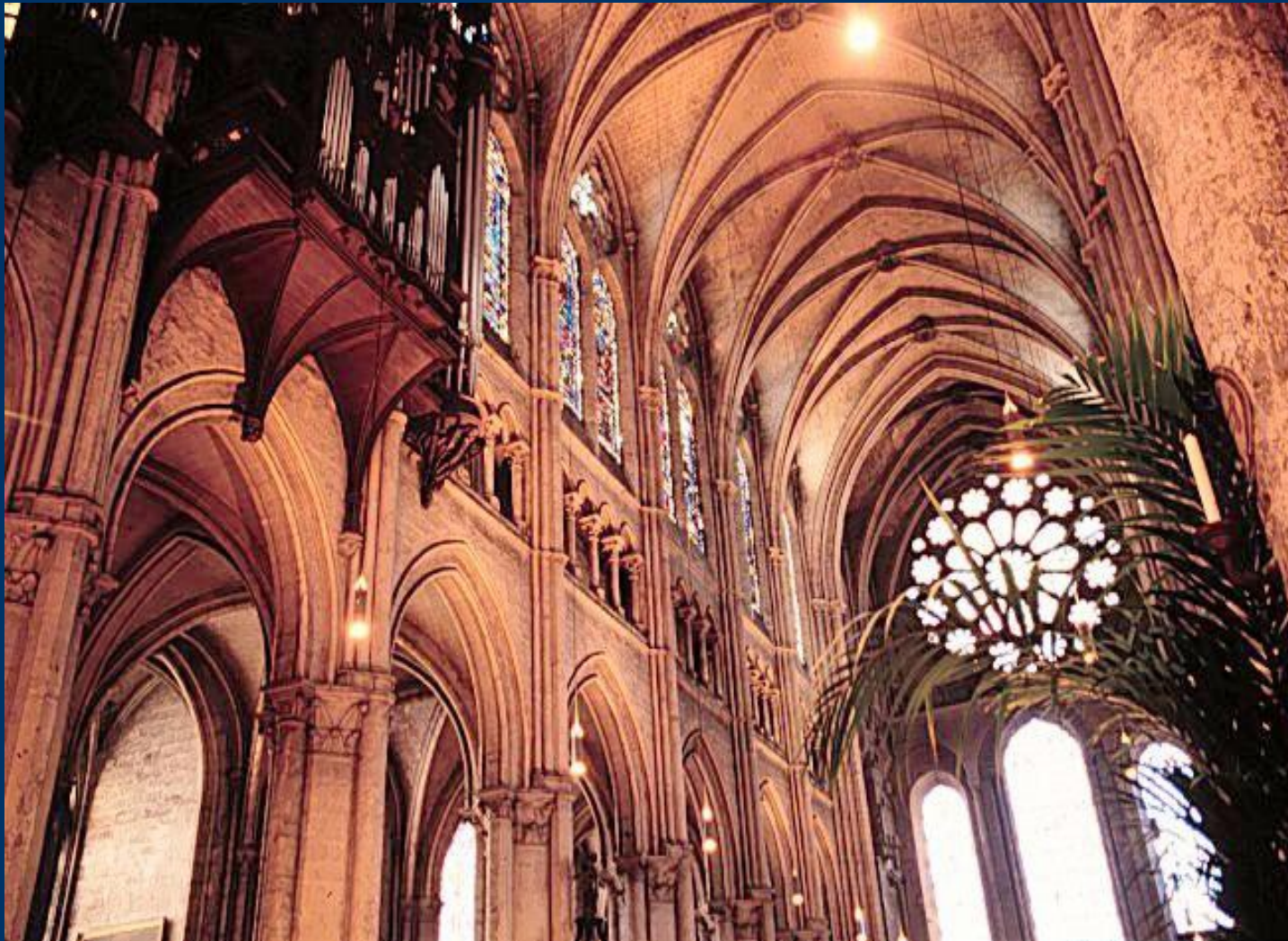
Vznik gotiky

v polovině 12. století ve Francii
od druhé poloviny 13. století i v Čechách

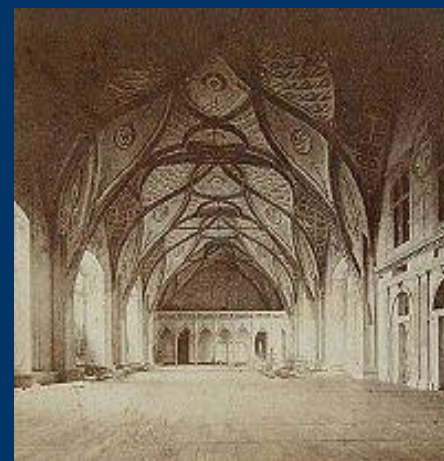
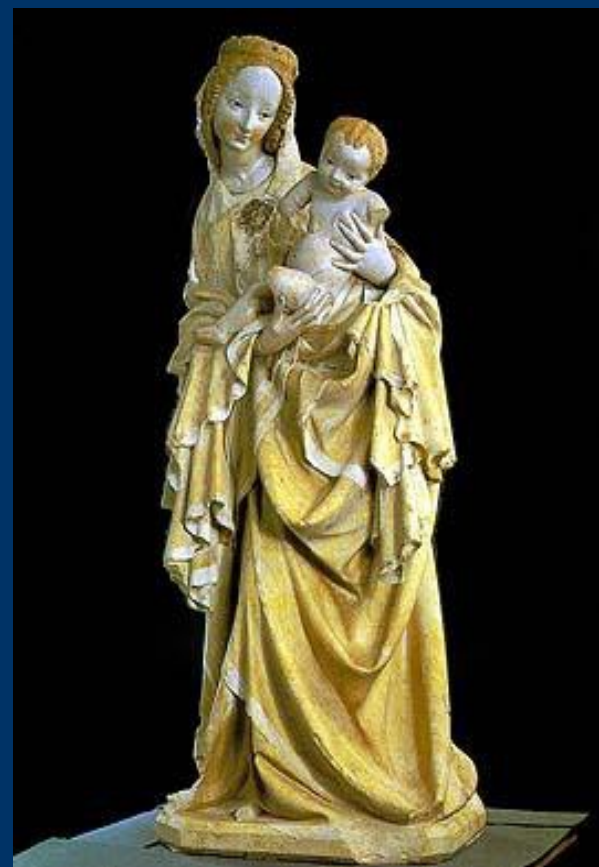
Chartres - vzor gotických katedrál

Roku 1194 se započalo se stavbou gotické katedrály s bohatou sochařskou výzdobou a okny zářícími barvami, která byla roku 1260 za přítomnosti krále Ludvíka IX. Svatého slavnostně vysvěcena.

Gotika v českých zemích

- **Raná - 13. století**
Přemyslovská
- **Vrcholná -14. století**
Lucemburská
Krásný sloh
- **Pozdní - 15. století**
Jagellonská - Vladislavská

GOTICKÉ STAVBY

CÍRKEVNÍ :

KATEDRÁLY,
KLÁŠTERY,
KOSTELY,
SYNAGOGY

SVĚTSKÉ - CIVILNÍ:

HRADY, TVRZE,
MOSTY, DOMY,
HRADBY ...

Světské stavby

Hrady - Karlštejn, Pernštejn, v okolí Zvíkov, Kašperk, Rabí

Měšťanské domy a paláce - Praha – dům U Zvonu na Starom. Nám.
Kutná Hora – Vlašský dvůr

Mosty - Praha – Karlův
Písek - Kamenný

Věže - Prašná brána, Mostecká věž na Karlově mostě

Kašny – v Kutné Hoře

Sochy - katedrála sv. Víta – sv. Václava, náhrobky českých knížat a králů

1. gotická stavba v Praze Anežský klášter

2. Staronová synagoga v Praze

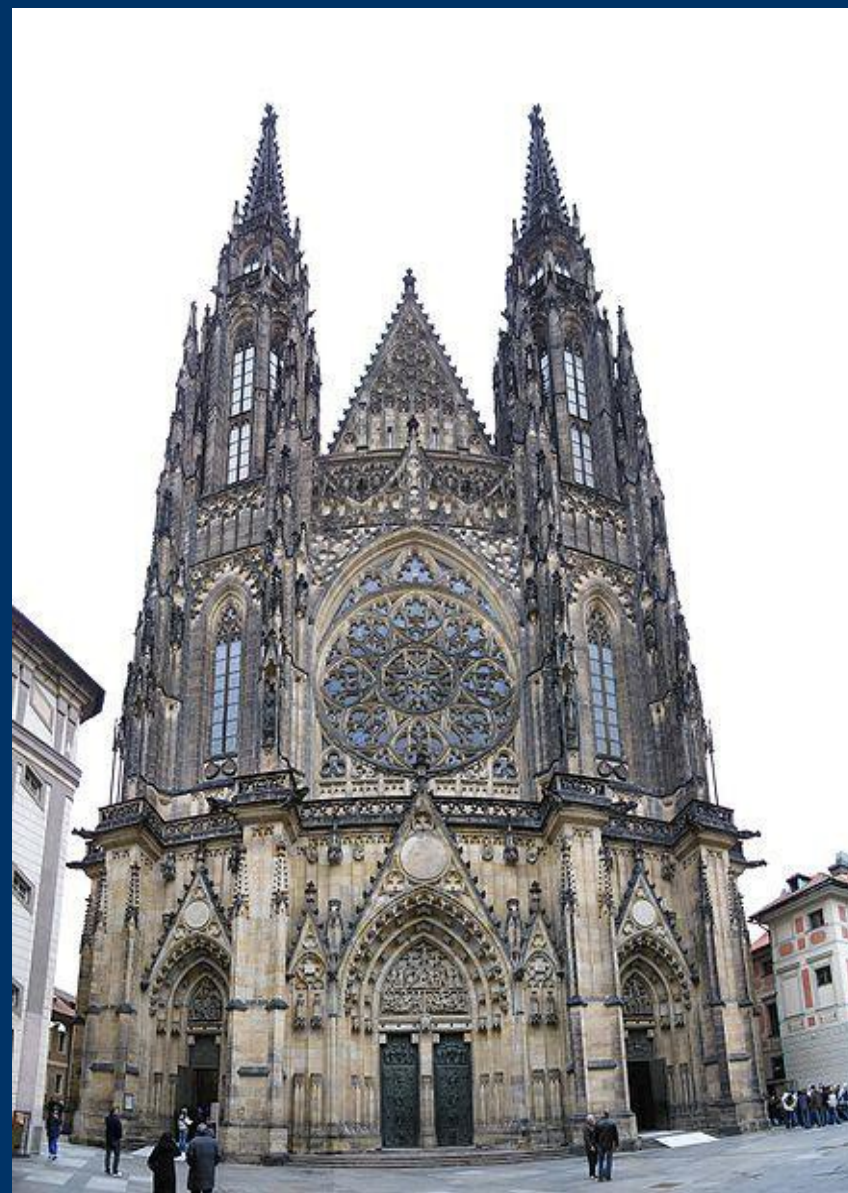
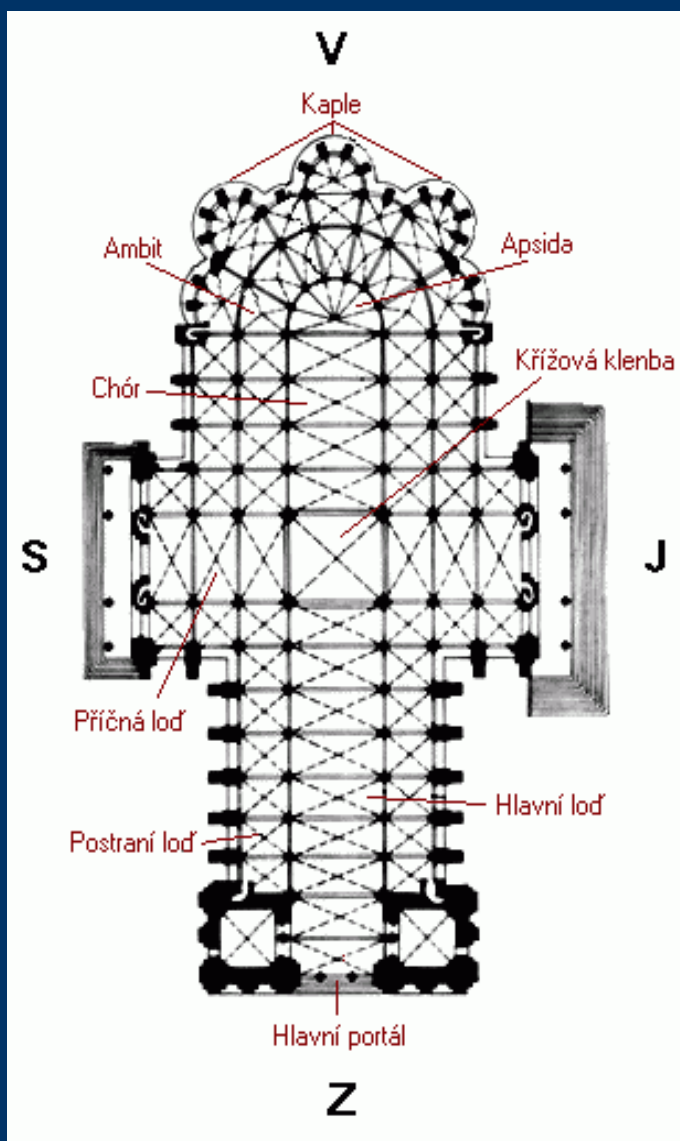

Vyšší Brod

Základní znaky gotické architektury jsou :

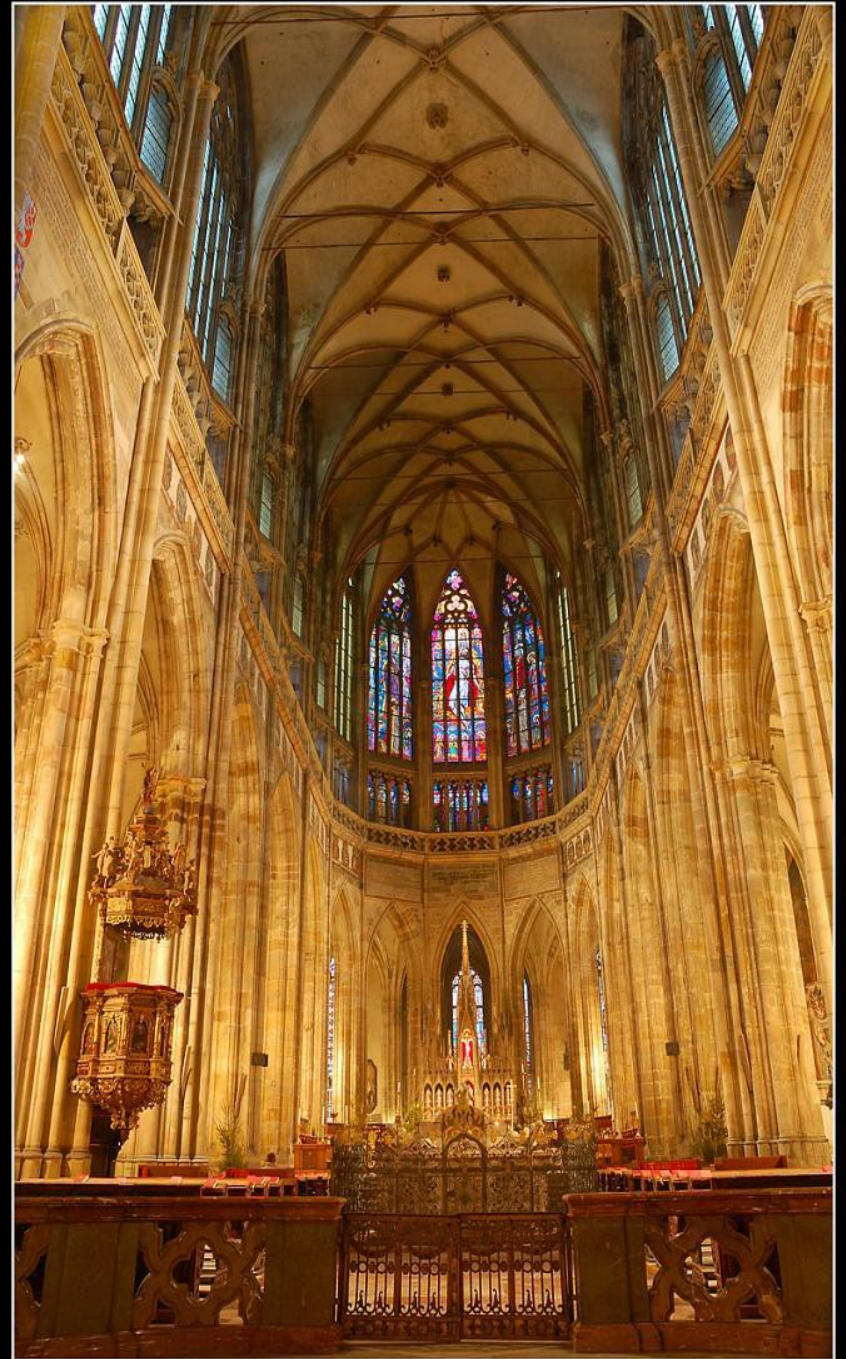
- křížová žebrová klenba**
- lomený oblouk, který představuje symbol sepjatých rukou k modlitbě**
- slabé zdi snažící se o maximální odhmotnění stavby, o lehkost**
- složitý vnější opěrný systém pilířů a oblouků kvůli zajištění stability**
- stavby byly budovány do výšky - měly znázorňovat cestu vzhůru k Bohu**

Vrchol gotické architektury: Katedrála - hlavní kostel diecéze, sídelní kostel biskupa.

Katedrála sv. Víta v Praze

Katedrála sv. Víta v Praze

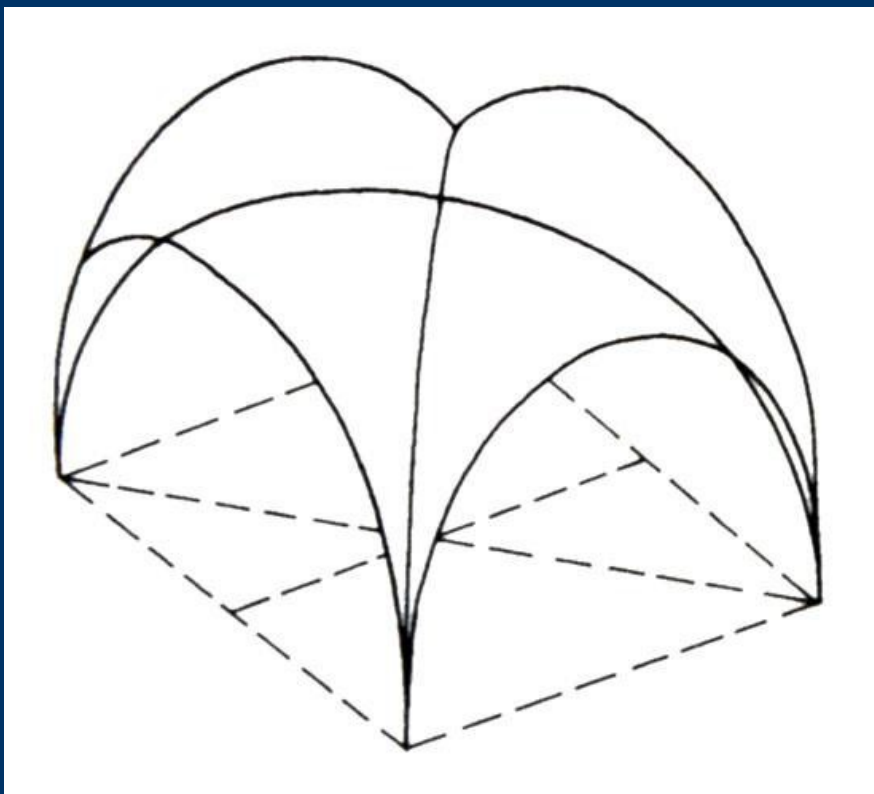
Matyáš z Arrasu

Petr Parléř

KŘÍŽOVÁ ŽEBROVÁ KLENBA

Klenba vznikla kolmým
průnikem dvou kleneb
valených

Žebrová křížová klenba křížové
chodby u kostela sv. Michala v
Olomouci

**Pozdně gotická kroužená plaménková klenba v chrámu
sv. Barbory v Kutné Hoře**

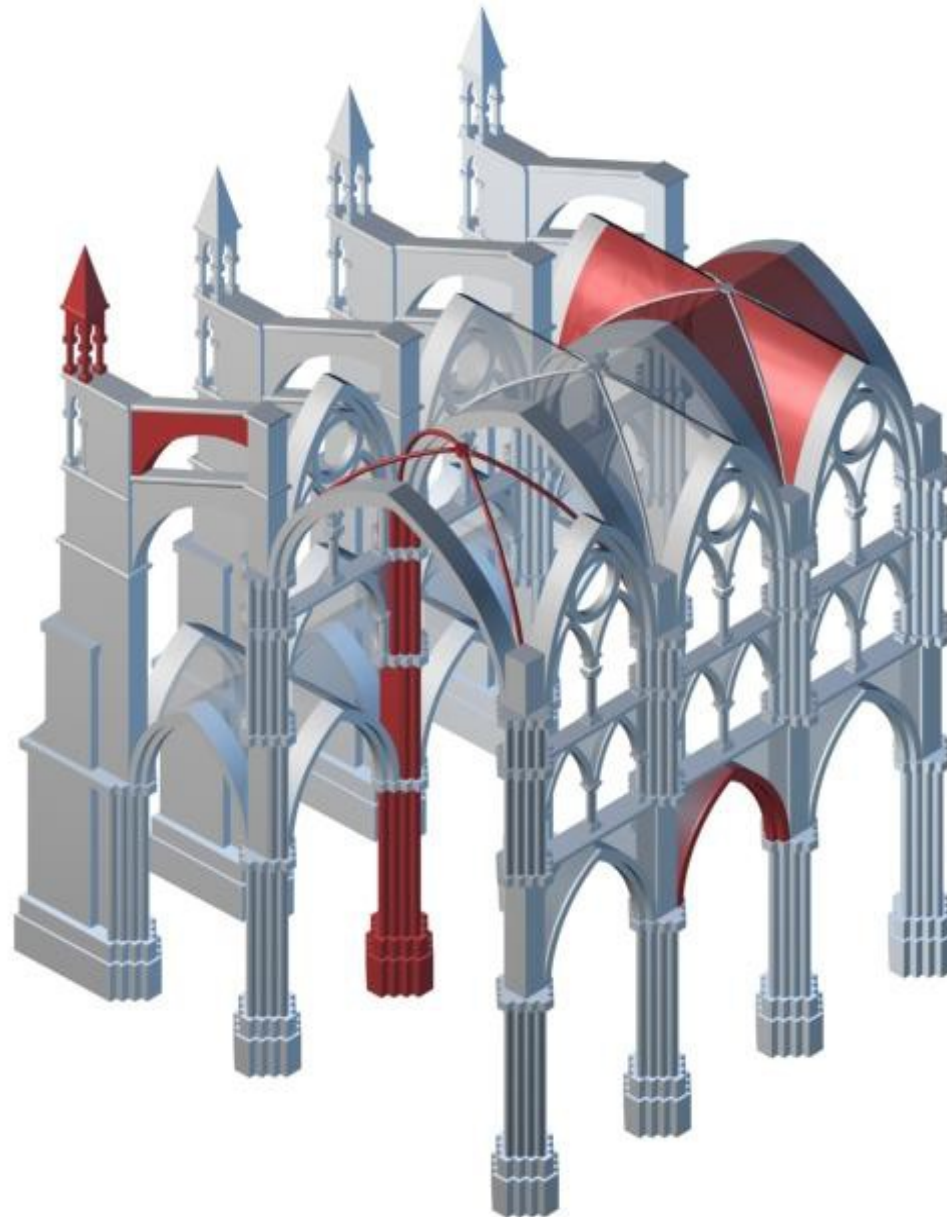
LOMENÝ OBLOUK

Stylizovaný lomený oblouk
a pečeť; Portrét Karla IV.

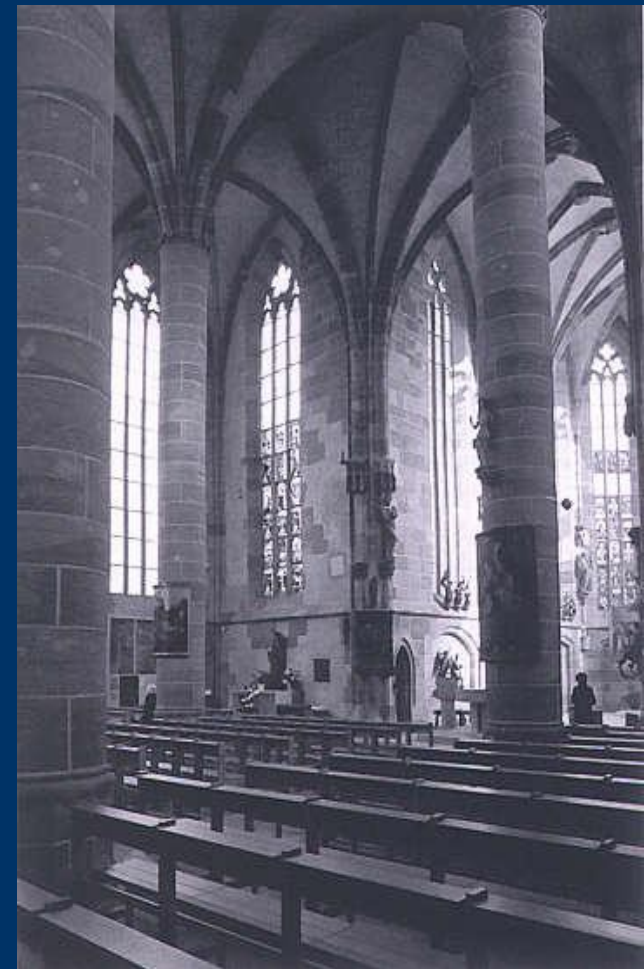

Opěrný systém - sloupy a pilíře

VNITŘNÍ OPĚRNÝ SYSTÉM

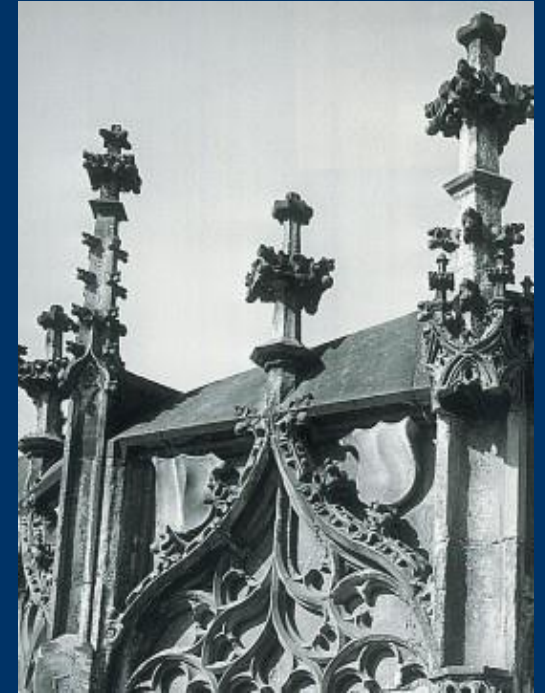
Hmotnost klenby je svedena do klenebních žebířů a z nich na pilíře stojící mezi jednotlivými poli klenby .

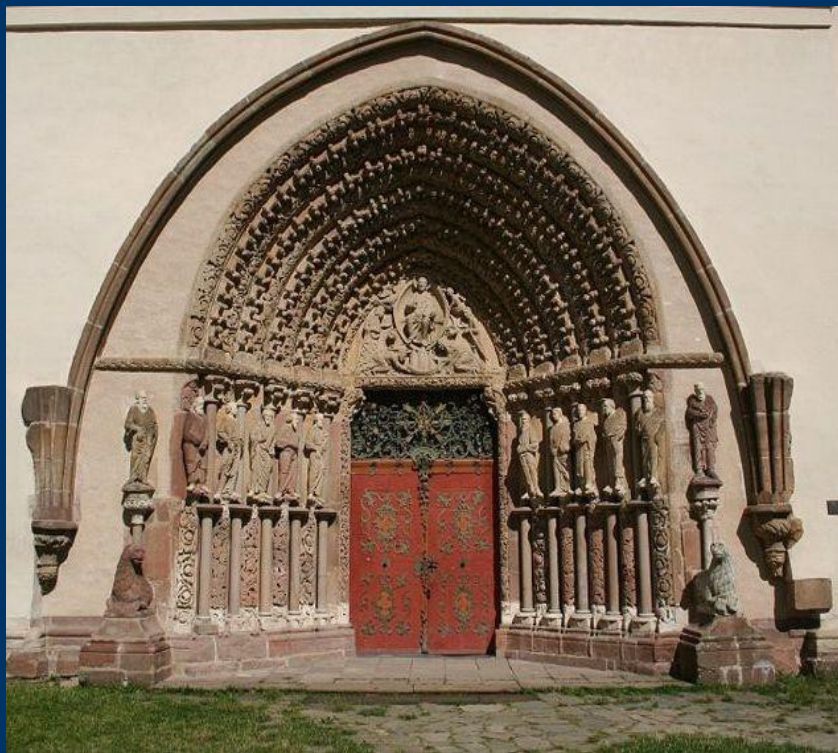
**VNĚJŠÍ OPĚRNÝ SYSTÉM dómu v Miláně
a chrámu sv. Víta v Praze**

**FIÁLY - štíhlý jehlan posázený kraby a ukončený
křížovou kytkou, umístěný zpravidla na vrcholech pilířů
opěrného systému gotické katedrály.**

**CHRLIČE –
odvod vody**

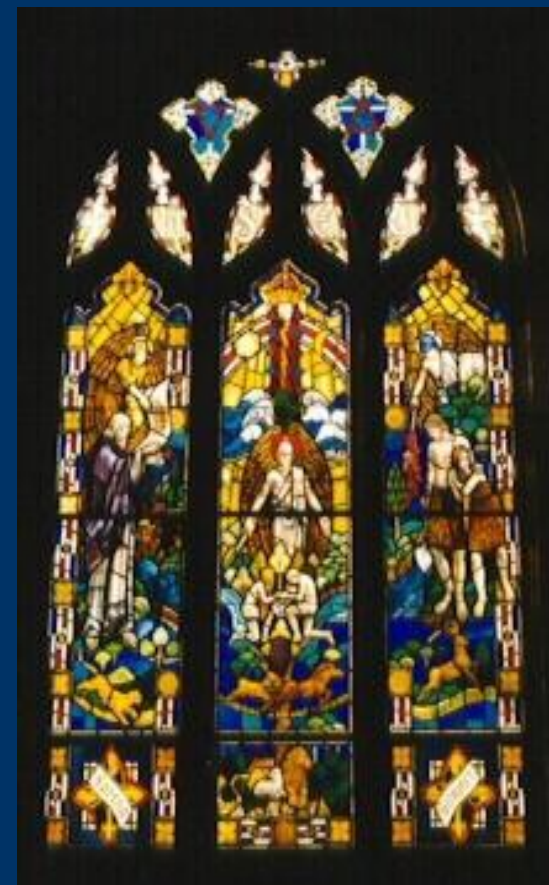
PORTÁL

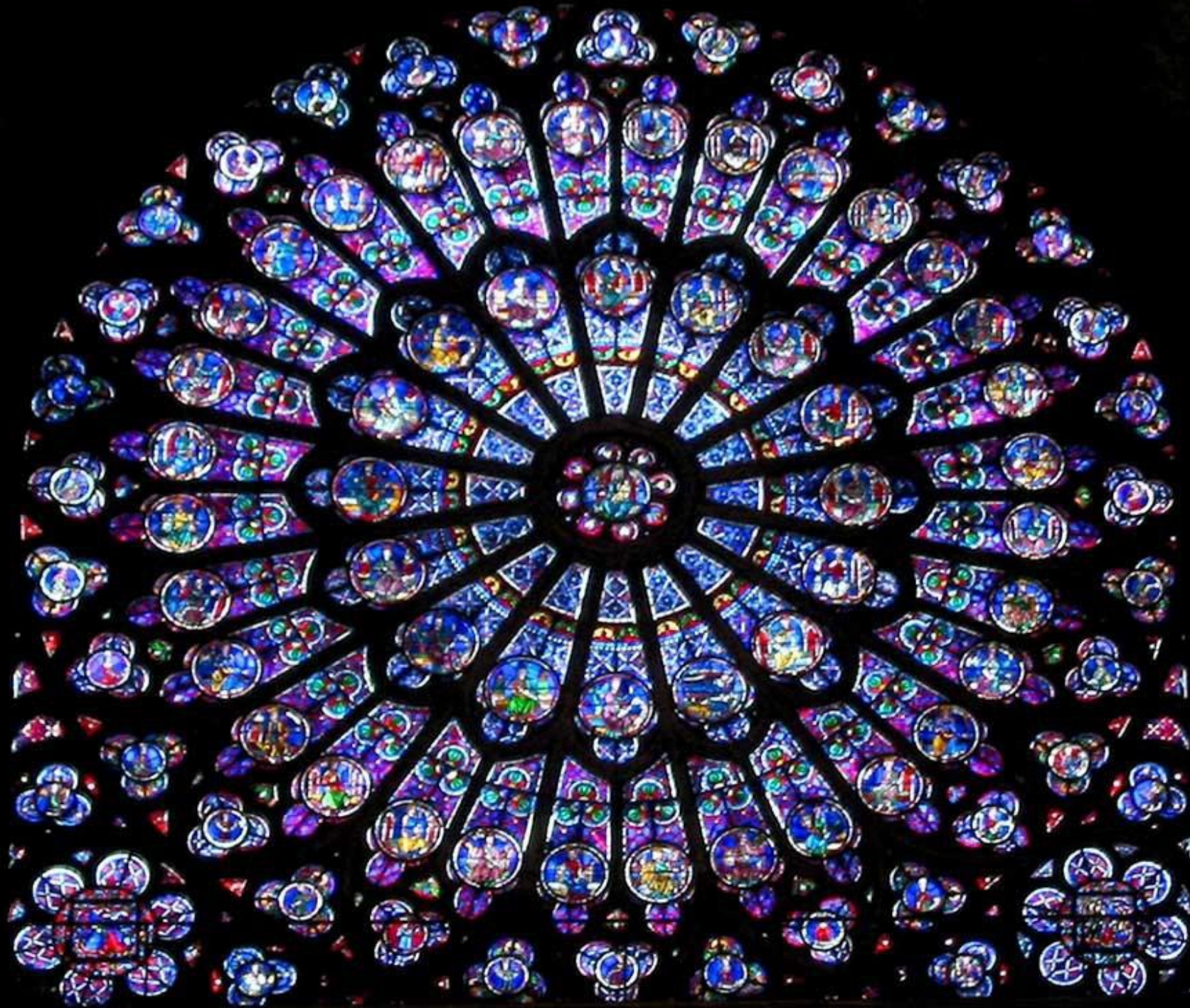

**VERTIKALITA -
stavby byly stavěny
do výšky**

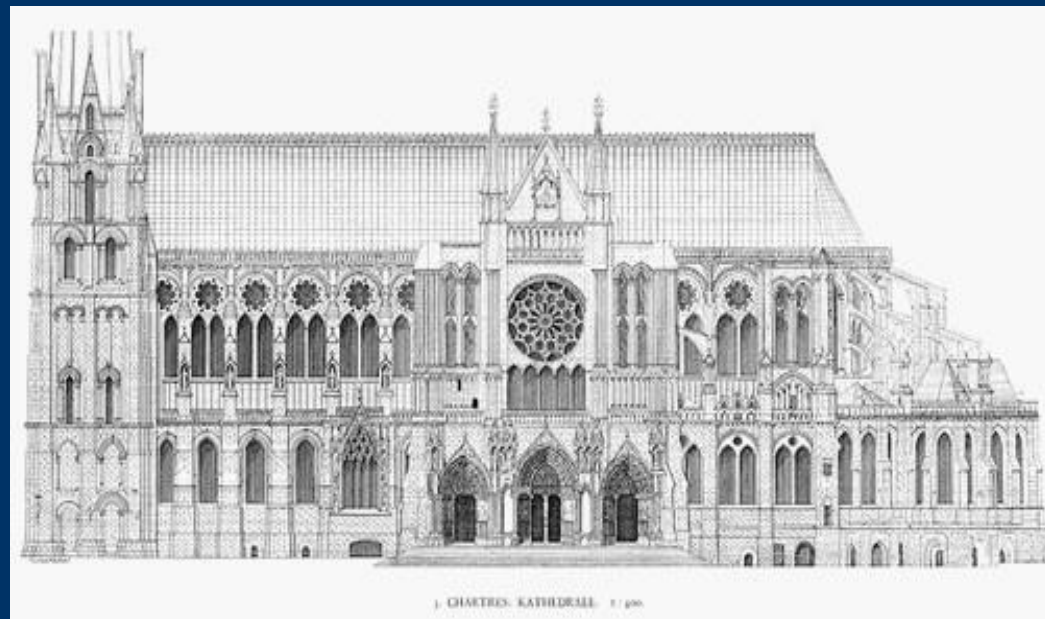

VITRÁŽE - výplně oken z barevných malovaných skel

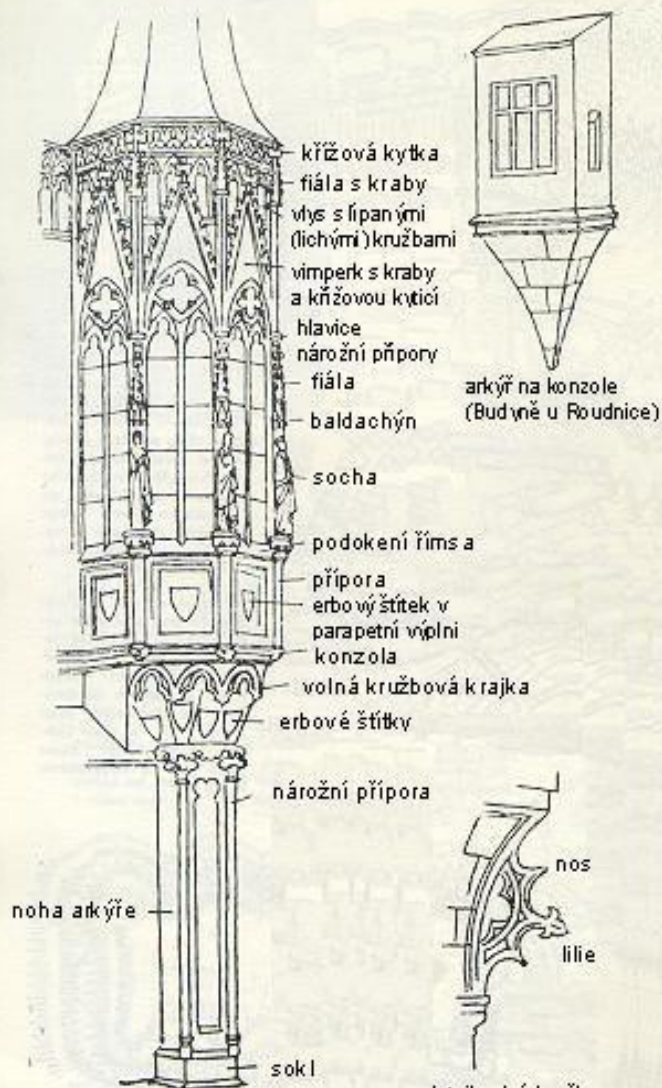

ROZETA (z francouzského „la rosette“ - růžička) je v architektuře označení pro kruhové okno, často velkých rozměrů, umístěné většinou nad hlavními vchody kostelů.

Kapitulní síň ve Vyšším Brodě

GOTICKÝ ARKÝŘ

Praha – arkýř kaple Staroměstské radnice (před r. 1380)

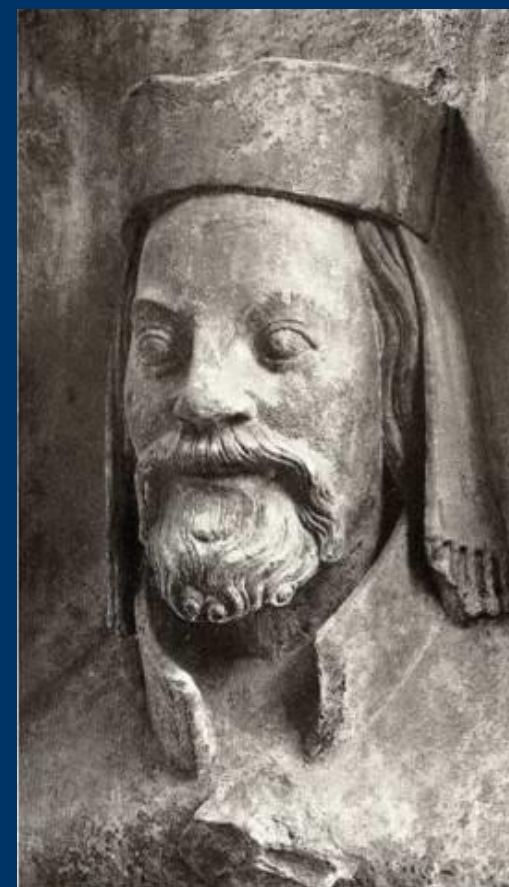
detail volné kružby arkýře kaple (Praž – Karolinum, před r. 1390)

ARKÝŘ- Univerzita Karlova - Karolinum

SOCHAŘSTVÍ

Gotické sochařství je většinou vázáno na architekturu (např. v katedrále v Chartres je přes 1800 velkých figurálních soch), ale existuje i volná plastika.

Karel IV. (1316-1378)

Výzdoba Staroměstské věže v Praze

Náměty bývají náboženské – převažují **madony a piety**

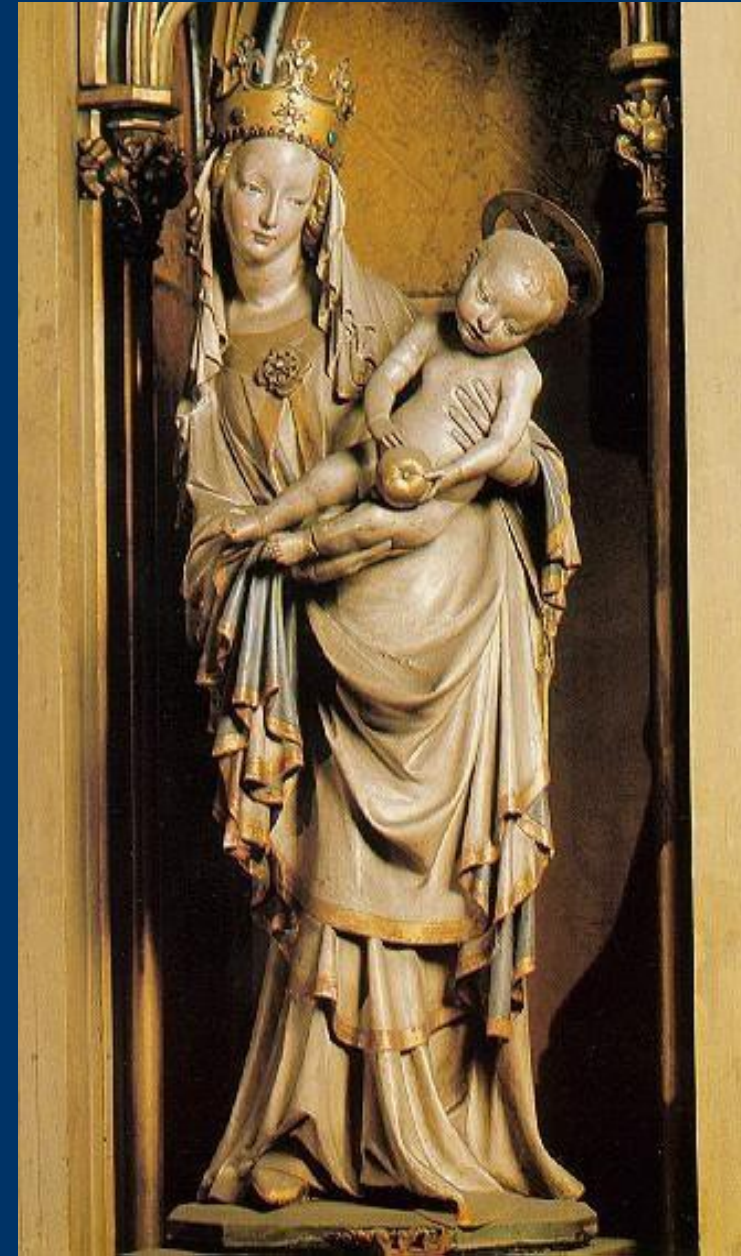

Krumlovská madona, 1393

**Šternberská madona,
90. léta 14. století**

tzv. Plzeňská madona

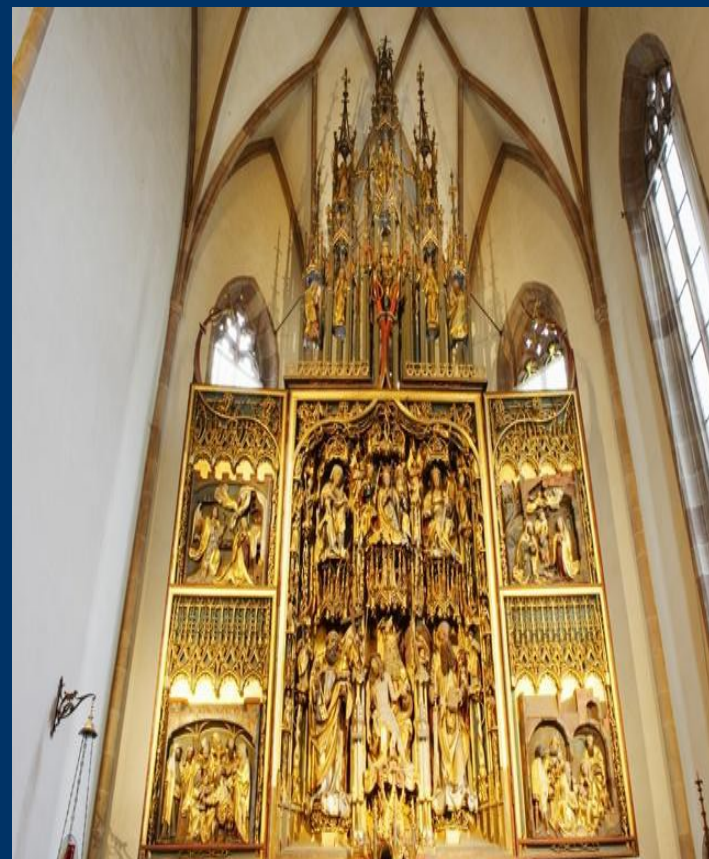

Tzv. Křiváková pieta (1390-1400)

Se svou výškou více jak 14 metrů a šířkou 7 metrů patří Schnatterpeckův oltář v Laně k největším křídlovým oltářům celé alpské oblasti

Křivoklát - gotický oltář

MALÍŘSTVÍ

nástěnná malba (freska)

rozvíjí se technika vitráže - malba na sklo –

nejvýznamnější v Saint Chapelle (Paříž)

tzv. tabulové obrazy – na vyhlazené dřevěné desce

(olejová malba) – sloužily jako oltářní obrazy,

postrádají reálnost zpracování (nedostatky

✓ v perspektivě a anatomii) i v pozadí (většinou

pokryto zlatou či jednobarevnou plochou).

knižní malba (iluminace) ručně psaných knih

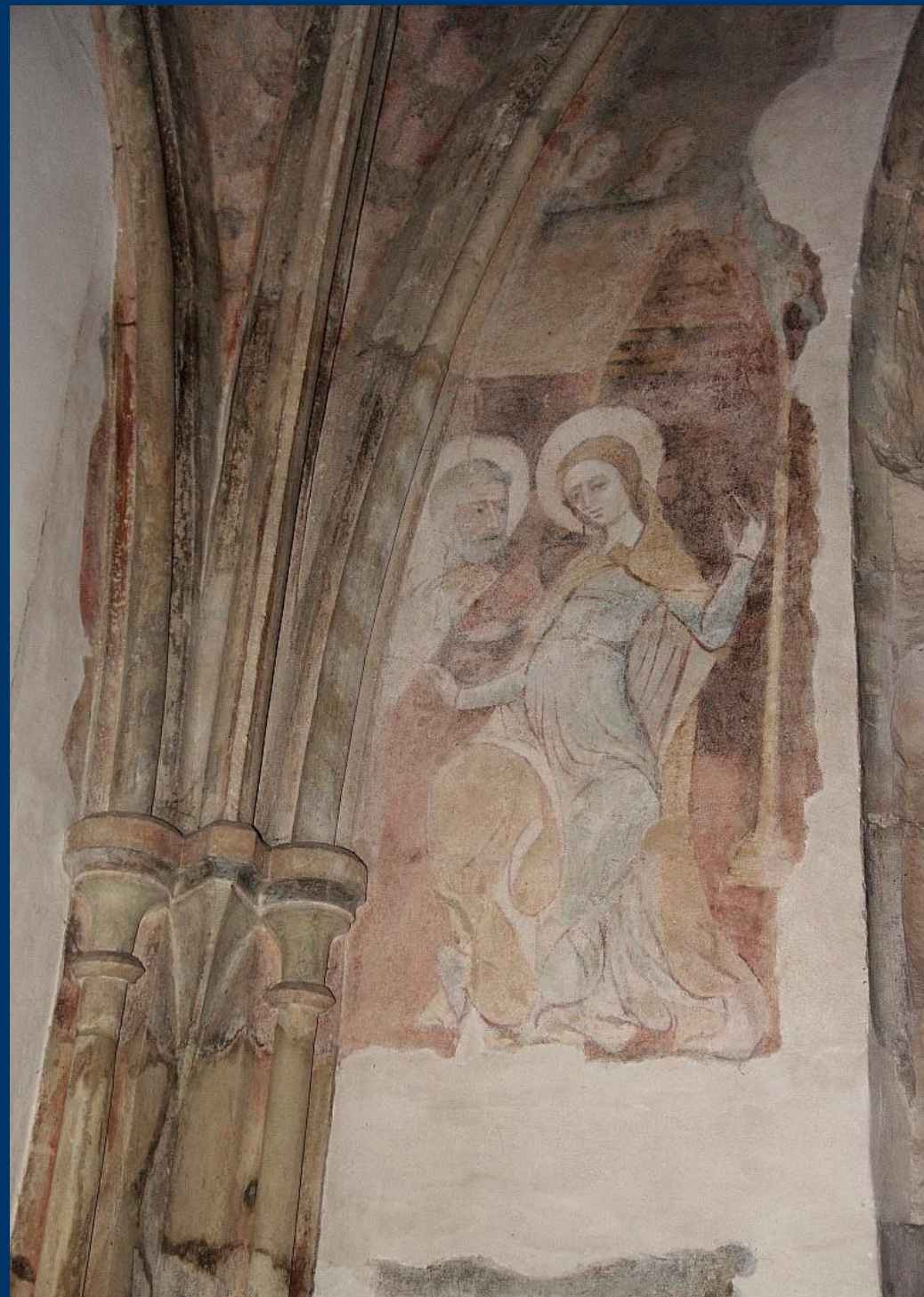
(iniciály, miniatury).

Sainte Chapelle

**Sázavský klášter – fresky s
adventními a vánočními motivy**

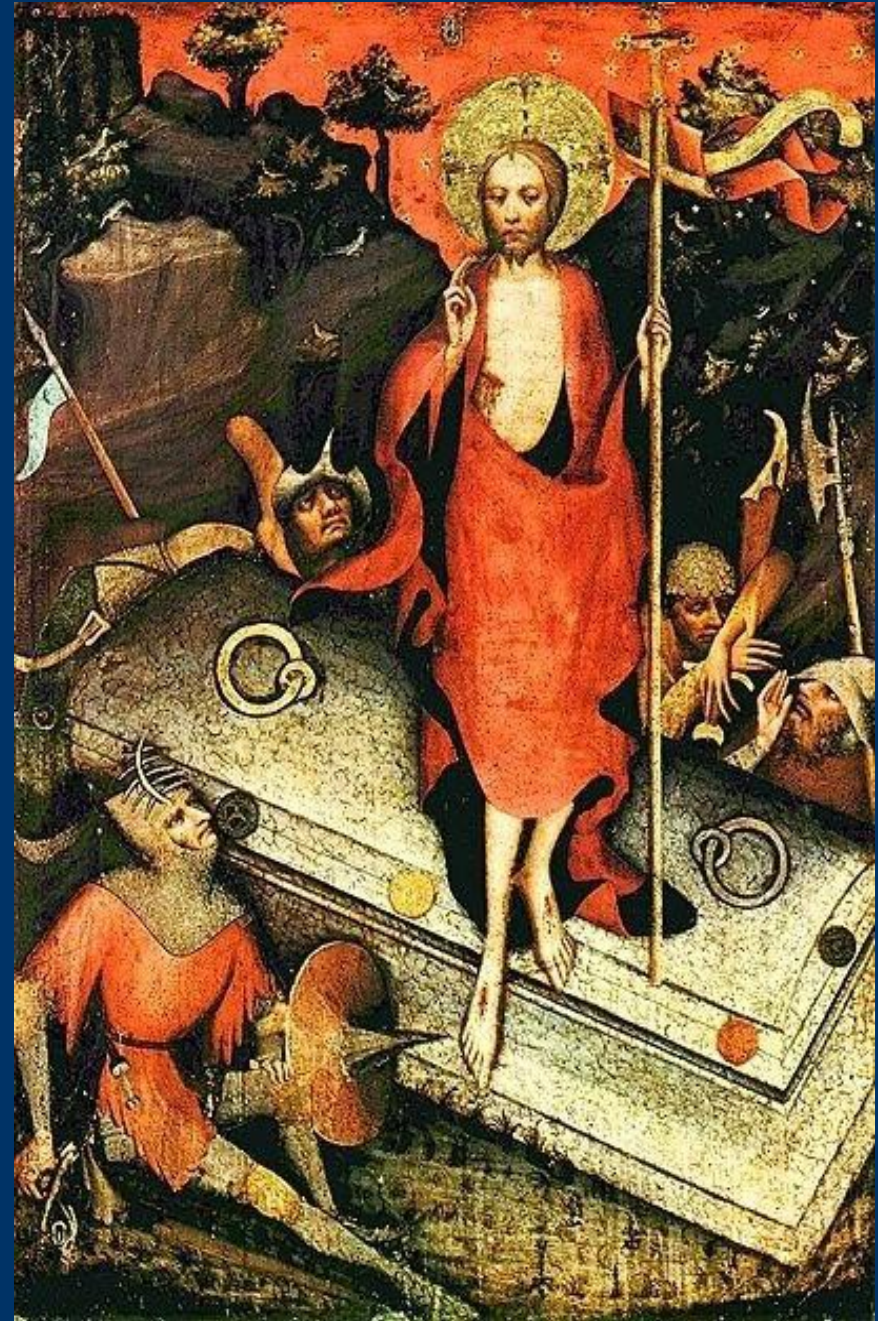
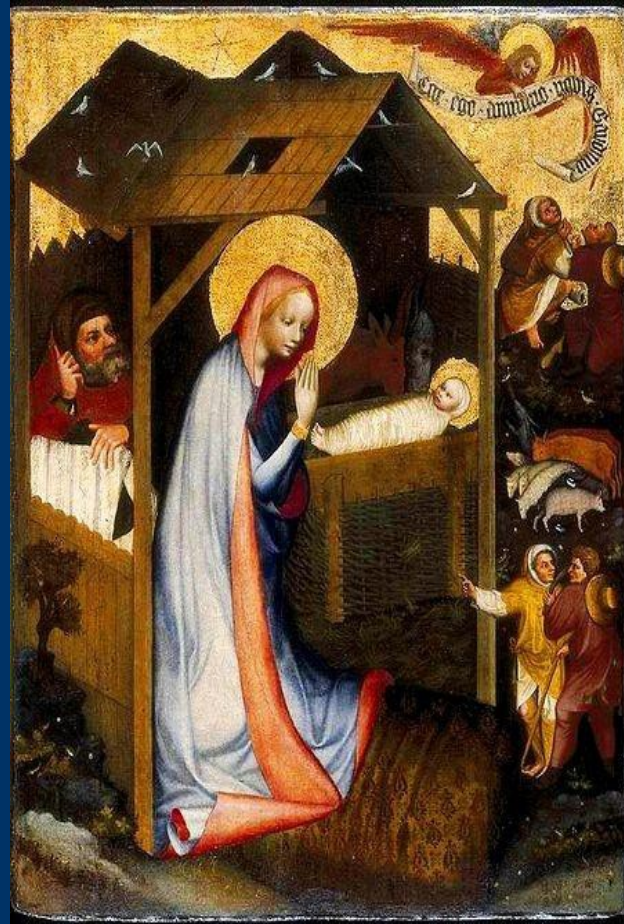

V ČECHÁCH:

Kristus
na hoře
Olivetské

Mistr třeboňský

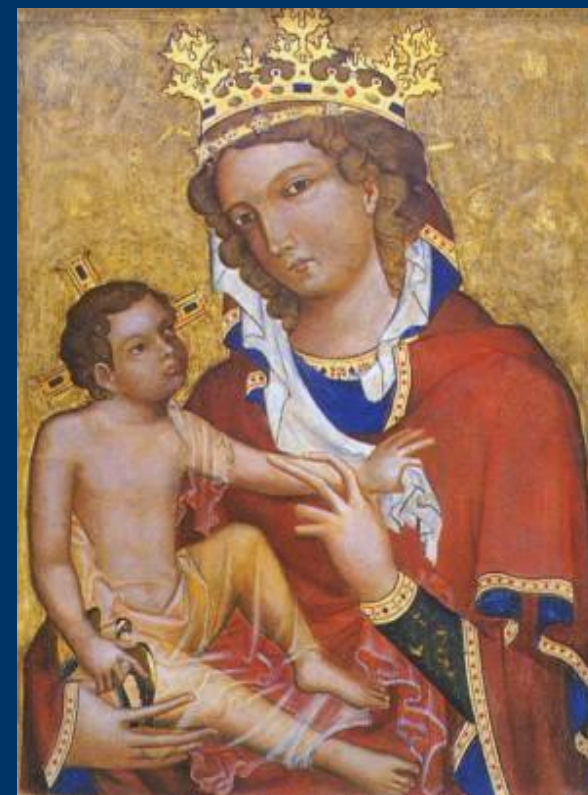
Zmrtvýchvstání Krista

Madona roudnická

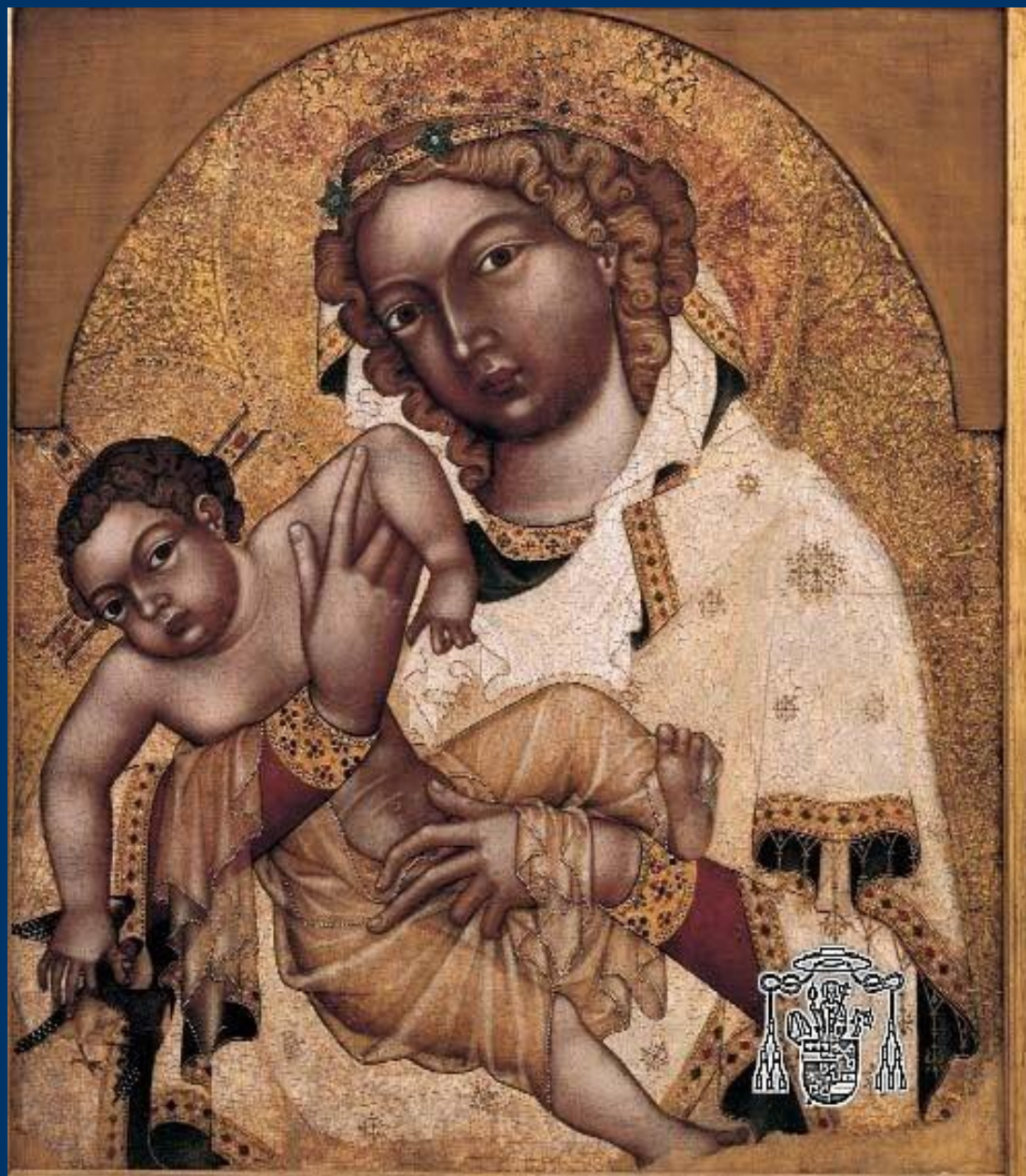
Madona vyšebrodská

Madona z Veverí, cca 1350

Zbraslavská madona

Strahovská madona

**Svatovítská madona
s vyřezávaným rámem**

Mistr vyšebrodský,

mj. autor oltáře, který tvoří devět desek
sestavených ve třech řadách symbolizujících
Kristovo dětství,
utrpení a oslavení

Ježíš Kristus na hoře
Olivetské (1350)

Ukřižování (1350)

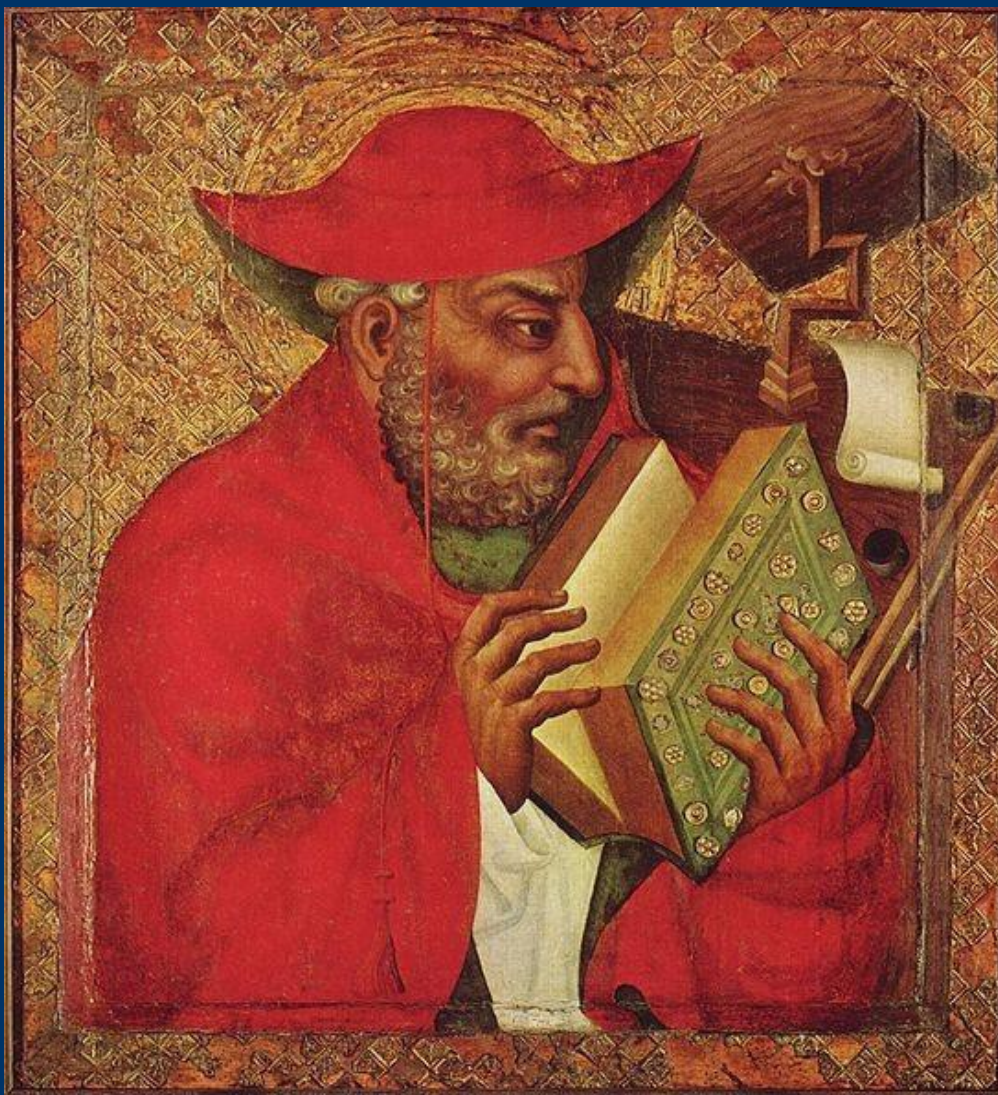

**Mistr Theodorik, dvorní malíř Karla IV., autor
výzdoby kaple sv. Kříže na Karlštejně – souboru
asi 130 deskových obrazů s portréty světců**

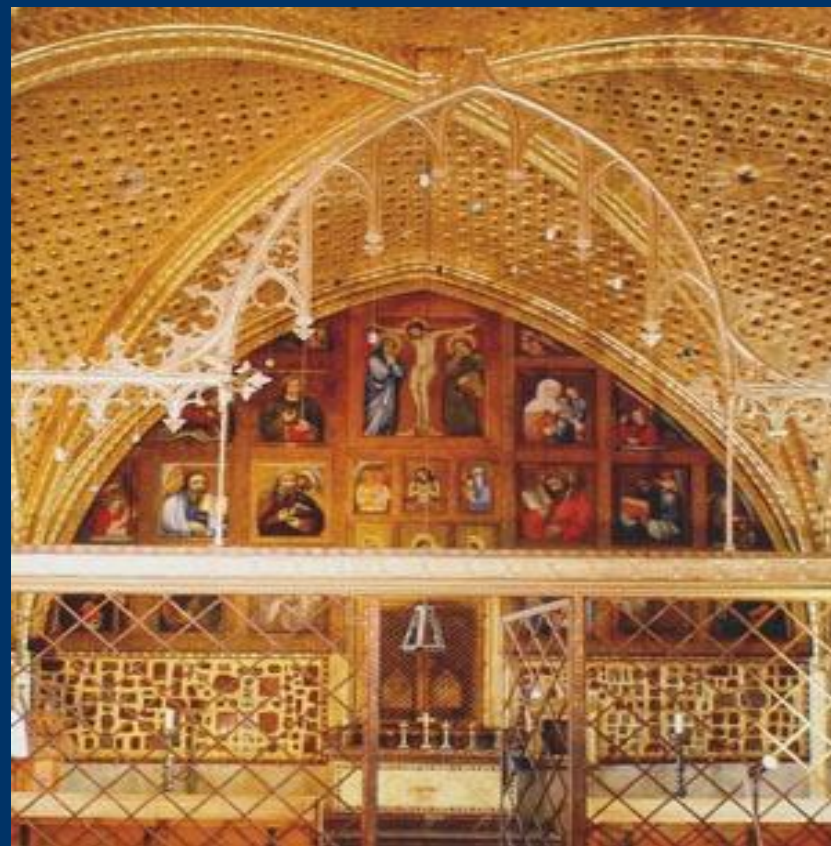

**Mistr Theodorik
- autoportét**

Svatý Jeroným

sv. Karel Veliký

Malba kombinovanou technikou na masivní dřevěné desce.
Inspirativní malba dle mistra Theodorika.
Plastický dekor v okolí figury (tzv. pastiglia).
Zlacené prvky. Velikost desky zhruba 87cm na 116 cm. Znak s orlicí proveden na vlastní desce.

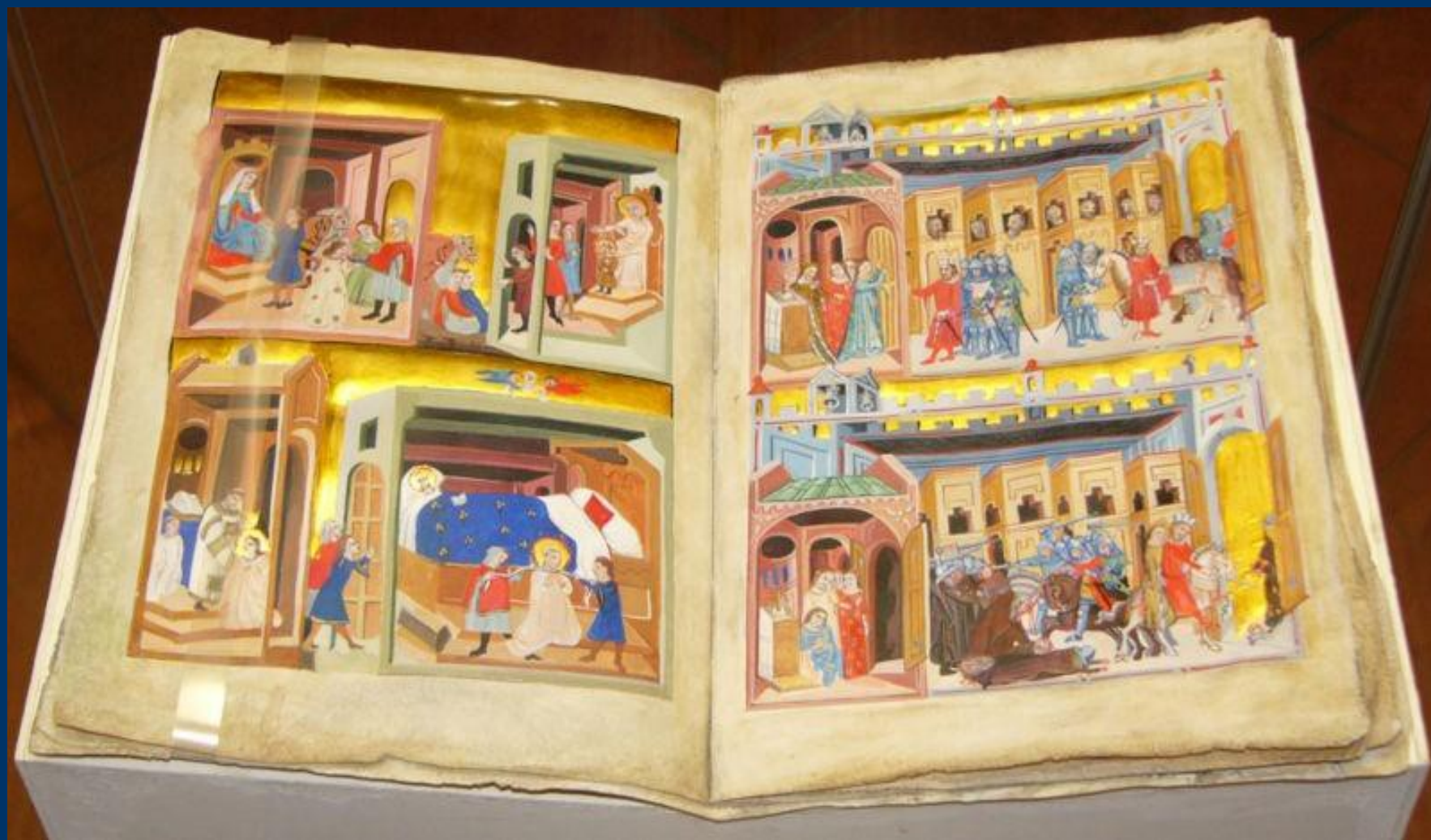
**Votivní obraz Jana Očka z Vlašimi
(kolem roku 1371) – tempera na
dřevě**

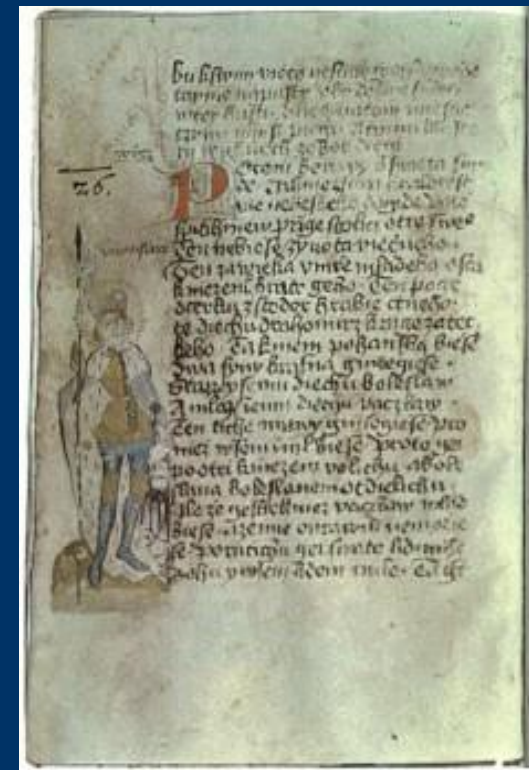
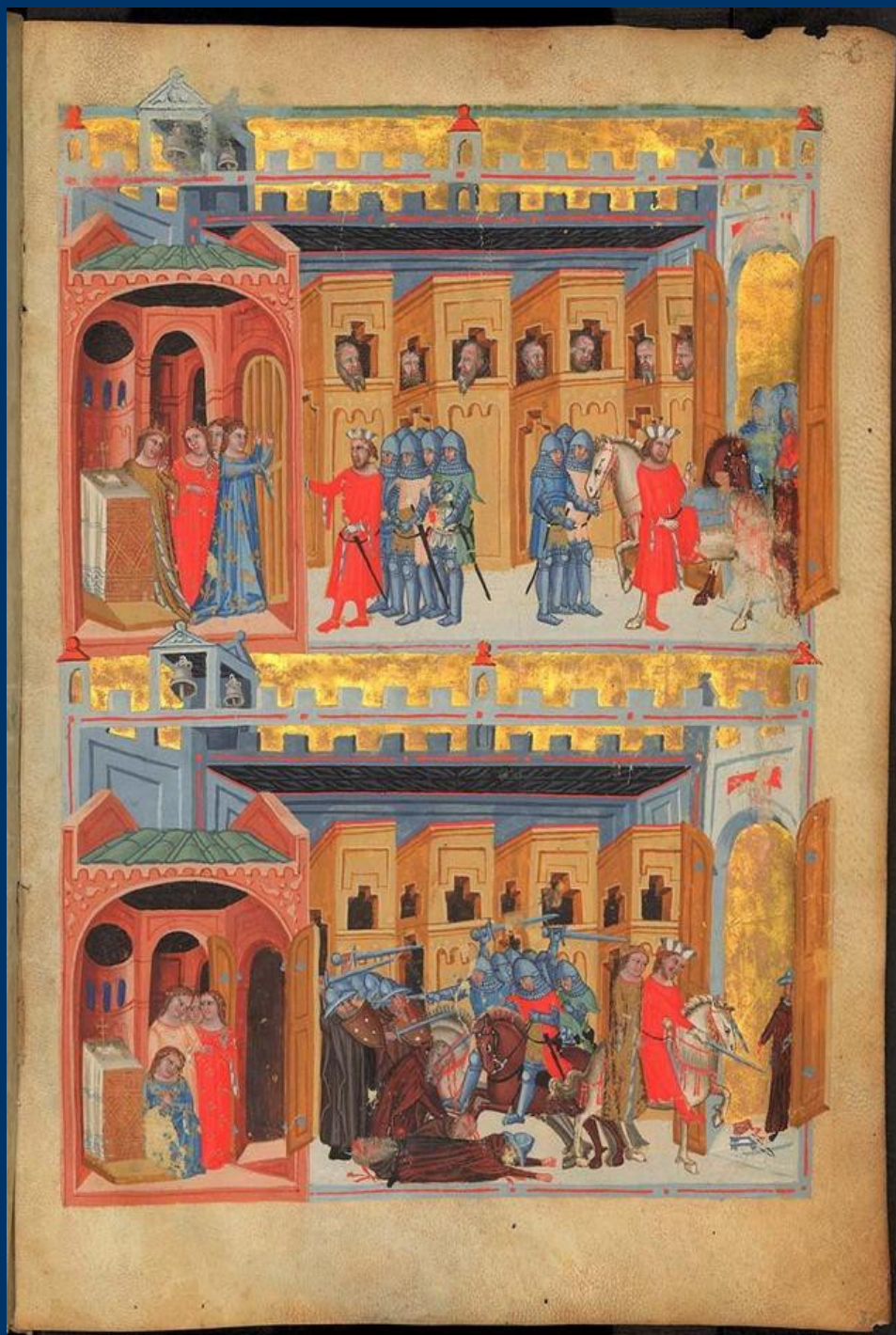
Knižní iluminace – barevný obraz ve středověkých rukopisech

Zbraslavská kronika

Dalimilova kronika

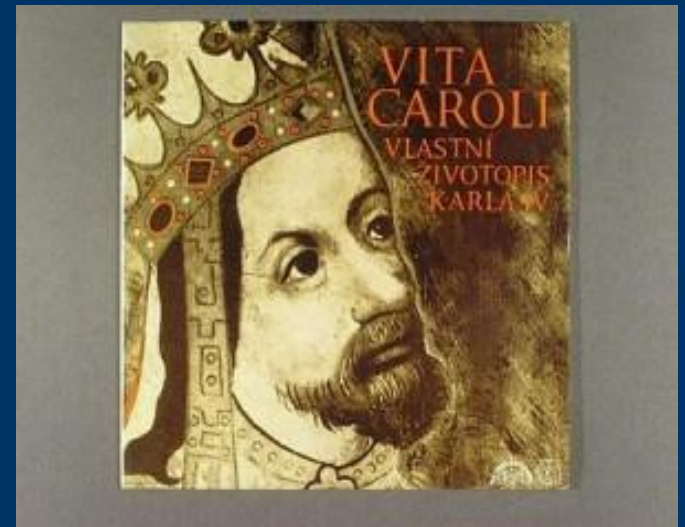

Dalimilova kronika vznikla kolem roku 1310. Je to první dochovaná česky psaná veršovaná kronika.

Dalimilova kronika

VITA CAROLI aneb VLASTNÍ ŽIVOTOPIS KARLA IV.

STŘEDOVĚKÁ VZDĚLANOST

Základem středověkého vzdělání byl soubor tzv. sedmi svobodných umění: gramatiky, rétoriky, dialektiky, logiky, aritmetiky, geometrie, astronomie a muziky. Na ně navazovalo ještě lékařství (medicína), právo a nauka o Bohu - teologie. Ve vrcholném středověku vznikají **vedle církevních škol při biskupstvích a klášterech i školy ve městech. Rozkvět univerzit.**

Jedna z nejstarších univerzit - Cambridge (Anglie)

Školy pro měšťany – učilo se v nich číst, psát, počítat - v latině
Měšťanstvo si uvědomilo nutnost vzdělání

Univerzity

- poskytovaly nejvyšší vzdělání
- po skončení titul bakalář , vyšší titul byl Mistr (Jan Hus), Doktor

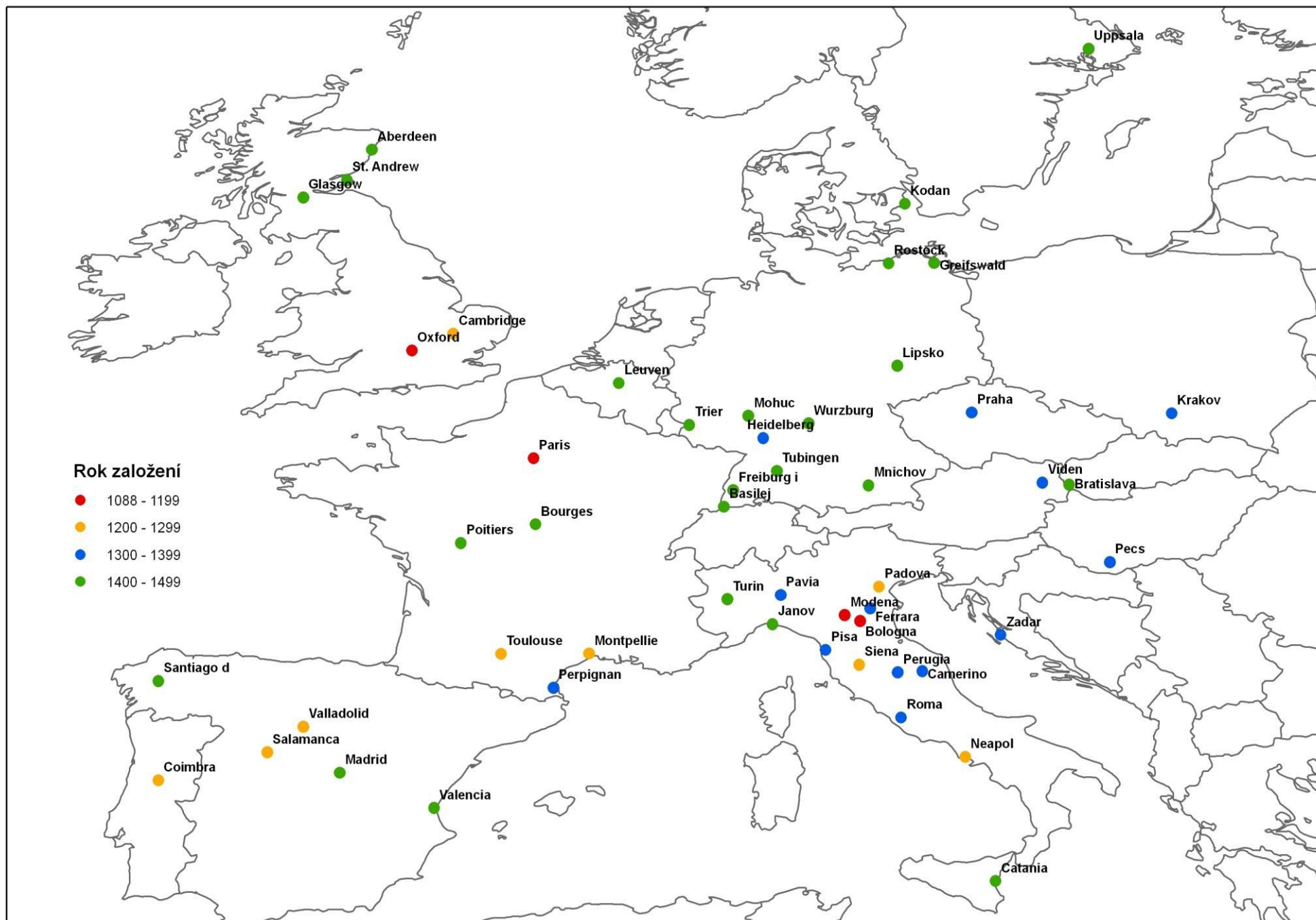
Nejstarší univerzity v Evropě Francie Paříž Sorbona
 Anglie Cambr., Oxford
 Itálie Padov, Bologna

- Karlova v Praze - 1. nejstarší ve stř. Evropě (1348)
- měla 4 fakulty

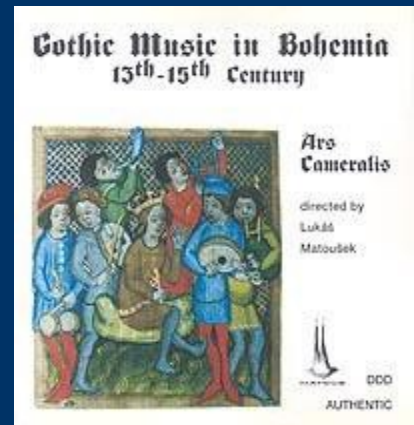
Latina – jazyk učenců a též i mezinárodní jazyk

Světská šlechta neviděla potřebu vzdělání, neboť jim k tomu sloužili potulní básníci a pěvci

Prostý lid – byl udržován stále v nevědomosti, přesto však vznikly lidové písně a vyprávění

STŘEDOVĚKÁ HUDBA

Tehdejší nástroje:

šalmaje (vzdušnicové),
kornamusa, gotické dudy,
flétny, flétna příčná,
chalumeau, niněra, loutna,
kvinterna, cistra, fidula,
trumšajt, různé bicí nástroje

GOTICKÁ MÓDA

Jako zápis opiš jen to barevné , černé je pro zajímavost
Příslušnost k určitému společenskému stavu se dala rozpoznat podle oblečení. Lidé nesměli nosit to, co chtěli. Látky, barvy ,pokrývky hlavy podléhaly přísným pravidlům

Šlechta a duchovenstvo

Modu určovala vysoká šlechta. Svrchní oděv se vyráběl z barevných, nákladných i nápadných materiálů. Ramena zdobily rozparky, kožešinové lemování i stříbrné knoflíčky. Slavnostní šat byly protkávány zlatými i stříbrnými nitěmi a zdobeny drahokamy., boty potaženy plátnem, či hedvábím a zdobeny perlami. Postupně se stávaly špičatějšími – říkalo se jim „zobákovité“ - čím špičatější bota, tím vznešenější majitel

Žena – ideál – musí být štíhlá jak gotická věž, proto je její

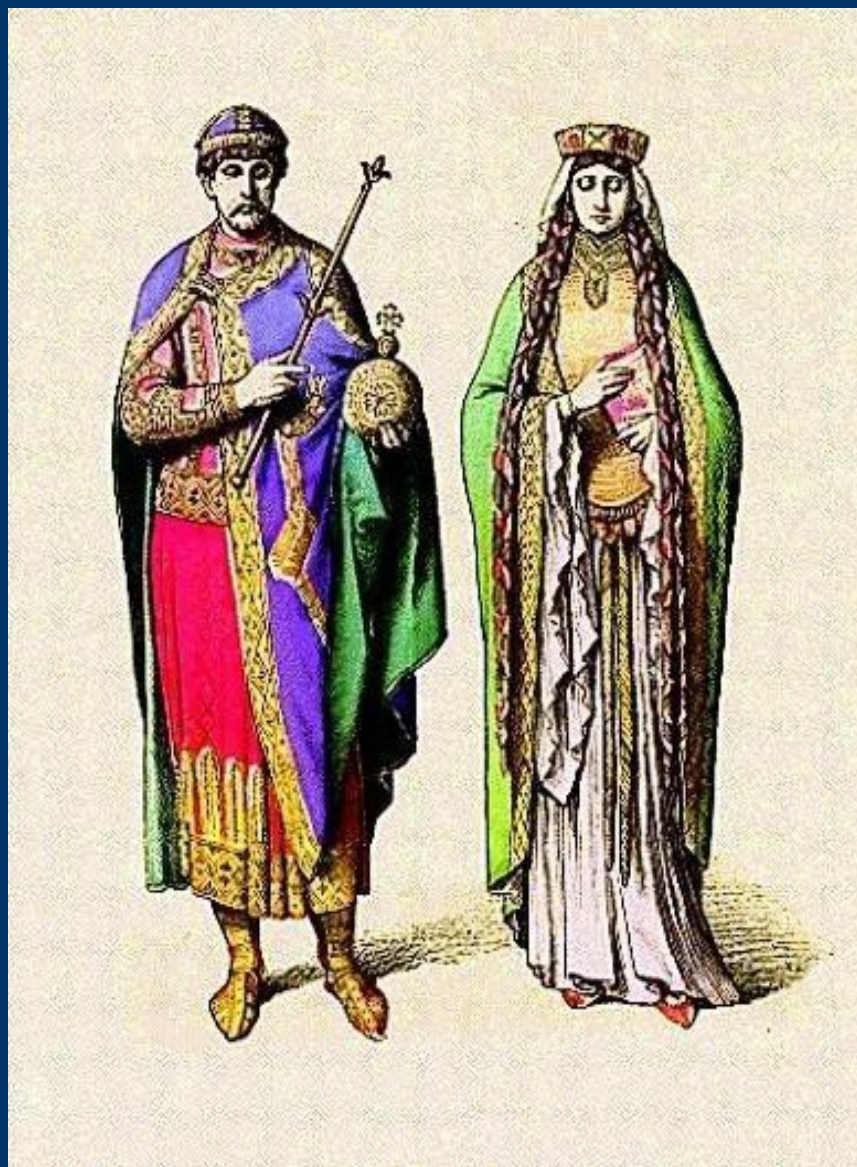
Oděv přiléhavý, s neužitečnými doplňky – široké rukávy, jejich spodní okraj visí ke kolenům. Pas je posunutý na bedra

ní oěv, Muži – též spod vrchní – obepnuté kabátce, zdobené opasky se zavěšeným kapsářem či měšcem

Móda byla mezinárodní, v 1. pol.15. stol. tzv. Burgundská (Francie) - vycpaná ramena, zvonovitě rozšířené rukávy, dvoubarevné úzké nohavice, ženy nařasená sukněs vlečkou špičatý čepce (ve tvaru kužele = henin), dlouhé špičaté boty (špičky přivázané ke kolenům)

Lidový šat byl vždy jednodušší a přiměřený prostým možnostem a praktickým potřebám - košilová suknice u mužů ke kolenům, u žen pod stehna. Svrchní část byla kazajka- v létě plátěná, v zimě kožená. Na nohy si navlékali punčochy, muži navíc vlněné nohavice. Před chladem je chránil přehoz, na prsou se zapínal sponou. Boty byly ze dřeva či hrubé kůže, v létě bosi.

RANÁ GOTIKA – 11. – 12. století

VRCHOLNÁ GOTIKA – 13. stol.

VRCHOLNÁ GOTIKA – 14. stol.

